

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. VIII. Solvuntur Objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

tenda invincibili ignorantia juris naturæ diffi-
ciliores se præbent, non tantum Janseniani, sed
etiam aliqui alii: quamvis & isti planè sint nimis
rigidi, si plus velint, quam nos sponte damus.

62. Damus enim, non dari ignorantiam in-
vincibilem juris naturæ plenam, seu totalem, id
est, totius juris naturalis: imò damus, etiam
non dari ignorantiam invincibilem primorum ju-
ris hujus principiorum, qualia sunt, e. g. DEUM
esse colendum, parentes honorandos, non faci-
endum, alteri, quod tibi non vis fieri &c. quin
nec veritatum, facillimè inde fluentium, quales
sunt, e. g. proximum non esse necandum, pa-
rentibus in necessitate subveniendum &c. ista
enim, ex communi SS. Patrum, non possunt ho-
mines inculpabiliter ignorare: id quod etiam de-
sumitur ex psal. 4. v. 7. *Signatum est super nos
lumen vultus tui Domine*: hoc est: ratio natu-
ralis animo nostro indita est, cujus in luce omnia
ista clarescunt. Conclusio autem nostra proce-
dit de veritatibus, à primo illo lumine paulò re-
motioribus, quarum multas sanè invincibiliter
ignorari posse censemus.

63. Probatur autem sic. Si nihil potest in-
vincibiliter ignorari, quod spectat ad jus naturæ,
tunc viri sanctissimi, ac doctissimi, peccarunt
formaliter, quoniam assertiones contradictorias
in materia juris naturalis tradiderunt, quod sa-
pius factum: hæc sequela est per se absurda, &
sine injuria tantorum virorum admitti non potest:
ergo, ma. quoad. 1. p. apertè sequitur ex doctrina
adversariorum: quoad 2dam verò etiam negari
non potest, nisi ab eo, qui maximorum illorum
virosum scripta, & vastas lucubrationes, non vi-
dit; nam in his crebrò occurrunt doctrinæ con-
tradictoriæ, etiam circa jus naturale. Sic S.
Bonaventura judicavit, hominem ex lege natu-
rali charitatis teneri, statim post admissum grave
peccatum, ad poenitentiam: at S. Thomas id ne-
gavit. Idem Angelicus cum plurimis sequaci-
bus tradit, quod Judex, etsi privatà notitià ali-
quem sciat innocentem, tamen in foro externo,
debeat eum, juxta allegata & probata, condemna-
re ad mortem. At Scoti affectu contrarium ten-
nent: & tamen hæc controversia jus naturale
concernit.

Similiter Doctores hinc inde negarunt, juri
naturali opponi, quæ tamen ei adversari modò
certissimum est. Sanè inter propositiones, ab
Alexandro VII. & Innocentio XI. damnatas, plu-
res longè erant contrariæ juri naturali, quam
tantum positivo: & adhuc in pluribus aliis Do-
ctores circa jus naturale sibi oppositi sunt. Opus
est tantum, inspicere Theologorum, præsertim
moralium, vasta volumina, & dubitari de hoc
nullatenus poterit. Nec dicas, istos auctores
non deduxisse in praxin suas opiniones, adeoque
contra jus naturale haud peccasse; nam utique
est contra jus naturale, culpabiliter errorem
docere, & sic alios in eundem inducere. Jam
verò, quod in minori positum est, scilicet sine
injuria tantorum virorum dici non posse, eos
formaliter peccasse, negari non potest, nisi per
imprudenciam, & irreverenciam.

64. Confirm. 1. Est experientià certissi-
mum, plures, præsertim pueros, vel puellas, ad
usum rationis accedentes, multa ignorare, esse
peccata, quæ juri naturæ adversantur: & quis

dicat, ignorantiam fuisse semper vincibilem;
cùm sæpe, nec dubium, nec scrupulus ullus iis
inciderit, ut interroganti confessario sæpe asse-
runt, etiam ii, qui postea de his ipsis scrupulosè
se accusant? Et quo magistro sæpe id didici-
sent; cùm sæpe talia taceantur, ne doceantur
peccare? Imò etiam adulti multa talia ignorant,
etiam, quæ ad ipsorum statum pertinent: quin
multi difficulter capiunt, aliqua esse semper ma-
la, e. g. mendacium in omnibus circumstantiis.
Sanè tertur Plato id non credidisse, atque Si-
nenses (populi aliàs minimè barbari) id ægerri-
mè credere. Confir. 2. Sicut admittitur invin-
cibilis ignorantia juris positivi; quia sunt innu-
meræ ejus partes, seu leges, ita debet admitti
etiam ignorantia juris naturalis; quia & hujus
leges, mediata ex primis principiis deductæ,
sunt etiam plurimæ: & experientia est æqualis
de utroque.

ARTICULUS VIII.

Solvuntur Objectiones.

65. **O**B. 1. contra 3. conclus. Est in-
negabile, dari peccata ignoran-
tiæ, ob quæ debeamus cum
Psalmista DEUM orare: *Delicta juventutis meæ,
& ignorantias meas ne memineris.* psal. 24. v. 7.
ergo ignorantia non excusat. Confir. 1. Christus
oravit Patrem pro crucifixoribus suis: *Pater di-
mitte illis; non enim sciunt, quid faciunt.* Luc. 23.
v. 34. ergo etiam nescientibus, seu ex ignorantia
operantibus, opus fuit veniã, adeoque peccã-
runt. Confir. 2. S. Paulus 1. ad Timoth. 1. v. 13.
de se ait: *Sed misericordiam DEI consecutus sum;
quia ignorans feci*; ergo peccavit, quamvis igno-
rantia laboraverit. Confir. 3. Christus Joam.
16. v. 2. prædicit, arbitratos homines, se ob-
sequium præstare DEO, si interficiant Apосто-
los: & tamen horum persecutores peccarunt:
ergo nec ignorantia, nec exstimatio falsa, de
bonitate suæ actionis, excusat, adeoque etiam
is, qui, in casu nostræ probationis, pro salute pro-
ximi, mentiretur, peccaret.

66. Resp. conc. ant. dist. conf. Non ex-
cusat ignorantia vincibilis. conc. conf. non excu-
sat invincibilis. neg. conf. Ignorantiæ Davidis, sal-
tem aliquæ, absque dubio fuerunt vincibiles.
Sanè non facillè capitur, omnes ejus ignoran-
tias, de filiorum suorum, Ammonis, Absalonis, &
Adoniæ, gelis, ac dictis, expertes fuisse omnis
negligentiæ, cujus veniam postea peteret. Nec
magis credibile est, omnes ejus ignorantias fuis-
se invincibiles, quam omnia ejus delicta juven-
tutis, fuisse patrata ante septennium. Similiter
ad omnes tres confirmationes respondetur, sci-
licet ignorantias, de quibus ibi est sermo, fuisse
vincibiles. Certe Judæi, atque Gentiles, qui ne-
cem Christo Domino intulerunt, oppidò crassã
ignorantiã laborarunt; nam viro plurimis pro-
digiis claro, morum, ac doctrinæ sanctitate
celeberrimo, se Messiam esse asserenti, eo tem-
pore, quo hunc sacra paginæ venturum signa-
bant, utique potuissent, ac debuissent credere,
& nullatenus eum morte afficere. Unde, cùm
Christus ignorantiam eorum Patri allegavit, tan-
tum

tum innuere voluit, eos aliquantò minùs peccasse, quàm, si plena cum scientia, atque adedò animo magis obstinatò, necem sibi intulissent. Pariter S. Paulus, tunc adhuc Saulus, vincibiliter erravit; quia & ipse ex prodigiis Christi, & Apostolorum, itémque ex S. Scriptura, quam Gamaliel magistro didicerat, poterat veritatem doctrinæ Christianæ agnoscere. Necminùs sequentes Christianorum persecutores, si mente bona ad prodigia, ad sanctitatem fidei, ac morum, ad fortitudinem martyrum, ad alia signa voluissent attendere, faciliè Religionis nostræ veritatem agnovissent, & non DEO, sed diabolo, per eadem Christianorum præstari obsequium, intellexissent.

67. Dices 1. Tamen Abimelech Rex *Gen. 20.* invincibiliter ignorans, Saram esse uxorem Abraham, & bona fide existimans; ejus esse sororem, sibi assumendo eam in uxorem, peccavit, ut S. Augustinus acriter adversus Julianum l. 3. c. 19. defendit: ergo. Resp. In primis ignorantia hæc non fuit juris, sed facti; non enim Abimelech ignoravit, illicitum esse, uxorem alienam sibi assumere: sed ignoravit, Saram esse uxorem, quod erat facti. Unde, cum etiam adversarii admittant, ignorantiam facti excusare à culpa, ipsimet objectionem hanc solvere debent. Resp. 2. juxta S. Augustinum *loc. cit.* peccatum illius regis valde modicum fuisse; vocat enim Sanctus hic Doctor *quantulumcunque peccatum*. Hinc juxta Hugonem à S. Charo in c. 20. *Gen.* & Henricum Gandavensem *quodl. 12. q. 25.* Abimelech aliquam parvam negligentiam admisit in inquirendo: vel juxta Menochium in c. 20. *Gen. v. 6.* peccavit auferendo invitam, non autem adulterium attentando; à quo eum excusat DEUS, *ibidem v. 6.* aiens: *Et ego scio, quòd simplici corde feceris.*

Dices 2. Ipsum etiam Jus Canonicum asserit, ignorantiam juris naturalis non excusare; nam c. *Turbatur. 1. q. 4.* sic habetur: *Ignorantia juris alia naturalis, alia civilis. Naturalis omnibus adultis damnabilis est:* ergo. Resp. 1. dist. antec. Jus Canonicum docet, non omnem ignorantiam juris naturalis excusare. conc. ant. docet, omnem non excusare. neg. antec. & conf. videtur enim ibi agi de primis omnino principiis; quia agitur de honore habendo patronis: vel tantum agi de foro externo, in quo excusatio petita ab ignorantia sæpe non admittitur. Si hoc non placeat dicere, respondeo, textum S. Ambrosii, ex quo caput illud in Gratiani decretum translatus est, hæc verba non habere, compilatorem autem, vel glossatorem, qui ea addidit, non habere majorem auctoritatem, quàm habeat author privatus, quæ non prævalet auctoritati aliorum, sine numero nobiscum sentientium.

68. Ob. 2. ex Jansenio. l. 2. de stat. nat. laps. c. 6. Etsi ignorantia juris positivi à peccato excuset, non tamen excusat ignorantia juris naturæ: ergo. prob. ant. Ignorantia juris naturæ est poena peccati originalis, non autem ignorantia juris positivi: ergo illa non excusat, sed, quod ex ea fit, est peccatum, & simul ipsa est poena peccati, ut habet S. August. ep. 105. post medium. Ipsa ignorantia in eis, qui intelligere noluerunt, sine dubitatione peccatum est: in eis autem,

qui non potuerunt, poena peccati. prob. ant. Illa sola ignorantia est poena peccati originalis, cui opposita scientia fuit connaturalis statui justitiæ originalis: sed sola scientia juris naturæ fuit ei statui connaturalis, seu debita (quia non debuit tunc dari ullum jus positivum, seu legislativum; his enim potuisset carere ille status) ergo. Hoc argumentum Jansenius vocat radicem arcanæ doctrinæ: melius dixisset, falsæ.

Resp. neg. ant. ad prob. neg. 2. p. ant. non omnis ignorantia, imò amentia, & omne corpus, ac animæ malum, quo nunc universaliter affligitur humana natura, est supplicium peccati originalis. Ad prob. ant. dist. ma. cui opposita scientia fuit statui justitiæ originalis, tantum absolute debita. neg. ma. etiam debita pro omni hypothese, illi statui convenienti, supposita purificatione conditionis. conc. ma. & dist. min. huius sola debita absolute. conc. min. fuit sola debita pro omni hypothese, illi statui convenienti &c. neg. min. & conf. Si DEUS voluisset tunc homini tantum imponere præcepta naturalia, fuisset ipsi absolute debita tantum notitia istorum; & quidem absolute potuisset id fieri. At supposito, quòd DEUS voluerit, homini imponere præcepta positiva, quæ illi statui etiam conveniebant, (nam tale fuit præceptum, non comedendi pomum ex arbore scientiæ boni, & mali) erat quoque debita notitia hujus præcepti, sicut & aliorum, si DEUS plura positiva, ut potuisset, voluisset imponere. verbo: ex perfectione illius status inferitur, non potuisse in eo dari ignorantiam ullius præcepti obligantis, sive naturalis, sive positivi: unde ex modo arguendi Jansenii ignorantia cujuscunque talis præcepti est poena peccati originalis.

69. Ob. 3. S. Augustinus clare docet, ignorantiam omnem juris naturæ non excusare: ergo. Resp. neg. ant. Quando enim asserit, peccari, ex, vel cum ignorantia, ordinariè in exemplum adducit peccata ignorantie, à Davide, vel Paulo, vel ab Abimelecho admissa, cujus ultimi fuit ignorantia facti, ut supra ostendimus. n. 67. S. Paulus (cujus, uti & Davidis l. 3. de liber. arb. c. 18. meminit) laboravit ignorantia juris Divini positivi, seu Legis Evangelicæ: Davidem autem ex nulla alia, quàm juris naturalis, ignorantia peccasse, nemini persuadebitur; & verosimiliter etiam peccavit ignorantia facinorosa à filiis (de quibus supra n. 66.) admissorum. Dein S. Doctor, quandocunque ait, per ignorantiam peccari, aut loquitur de ignorantia vincibili, aut de peccato improprie dicto: quod probatur, tum ex textibus, in probatione secundæ conclusionis allatis, tum ex eo, quòd in exemplum ignorantie adducat, aut ignorantiam Pauli, aut Davidis, aut Judæorum, Christo, & Apostolis infensorum, quæ vincibilis fuit. Ulterius S. Doctor l. de grat. § lib. arb. c. 3. de servo Domini sui voluntatem nesciente, & tamen vapulante, loquens, ait: *Nec tamen ideo confugiendum est ad ignorantie tenebras, ut in eis quæque requiratur excusationem; aliud enim est nescire, aliud scire noluisse; voluntas quippe in eo arguitur, de quo dicitur: Noluit intelligere, ut bene ageret.* Ubi manifestè sentit, ignorantiam servilius vincibilem fuisse.

70. Aliàs verò, ut diximus, non loquitur

de peccato proprie dicto, ut l. 3. de lib. arb. c. 19. ubi, cum dixisset: Nam illud, quod ignorans quisque non recte facit, & quod recte volens facere non potest, ideo dicuntur peccata; quia de peccato illo libera voluntatis originem ducunt; illud enim praecedens meruit ista sequentia: explicat deinde duplicem acceptionem vocis peccatum, similitudine vocis lingua. Ut enim non tantum illud membrum, quo voces formamus, sed & ipsa verba dicuntur lingua; unde alia vocatur lingua Graeca, alia Latina: sic (ait S. Augustinus) non solum peccatum illud dicimus, quod proprie vocatur peccatum (libera enim voluntate, & ab sciente NB. committitur) sed etiam illud, quod jam de hujus supplicio consequatur, necesse est. Quibus simillima habet l. 1. de nuptiis, & concupisc. c. 23. Item in exposit. epist. ad Galat. in c. 5. ait: Aliud est enim non peccare, aliud non habere peccatum; nam, in quo peccatum non regnat, non peccat, id est, qui non obedit desideriis ejus: in quo autem non existunt omnino ista desideria, non solum non peccat, sed etiam non habet peccatum. Ex quibus patet, S. Doctorem, quando forte quaedam, ex ignorantia invincibili facta, appellat peccata, non loqui in proprio, sed in latiore sensu, in quo ad Rom. 7. concupiscentia appellatur peccatum.

71. Dices. Tamen S. Augustinus l. de grad. & lib. arbit. c. 3. verbis supra adductis subnectit sequentia: Sed & illa ignorantia, quae non est eorum, qui scire nolunt, sed eorum, qui tanquam simpliciter nesciunt, neminem sic excusat, ut sempiterno igne non ardeat, si propterea non credidit; quia non audivit omnino, quod crederet: sed fortassis, ut minus ardeat: ergo etiam, qui tantum simpliciter ignorant, damnantur. Resp. om. totum & neg. suppositum, quod nescire simpliciter sit idem, ac nescire invincibiliter. Triplicem ignorantiam, ut supra n. 58. diximus, distinguit Magister Sententiarum, inter quas tertiam sic describit: Eorum, qui quasi simpliciter nesciunt, non renuentes, vel proponentes scire, quae neminem plene excusat, sed fortasse, ut minus puniatur.

Ecce simpliciter nescire est non renuere quidem, sed neque etiam proponere, vel curare, ut scias, hoc est, non quidem est aperte scientiam fugere, sed neque illam labore congruo procurare, seu, non quidem affectatam, sed tamen crassa ignorantiam laborare. Et certe expositio haec S. Augustino maxime conformis est; eum utique inter scire nolle, & inculpabiliter, seu invincibiliter nescire, seu inter ignorantiam affectatam, & invincibilem, medium detur, scilicet simplici ignorantia laborare ex negligentia. Obijciunt quidam hic etiam textum Angelici quodl. 8. a. 13. Quod agitur contra legem, semper est malum, nec excusatur per hoc, quod est secundum conscientiam. Sed de hoc agemus loco magis proprio, quando examinabimus, an in dubio legis semper sequendum sit tutius. n. 271.

72. Ob. 4. contra 4. conclus. Si datur ignorantia invincibilis juris naturae, tunc praepcepta taliter ignorata, vel obligant ignorantes, & sunt impossibilia: vel non obligant, & sunt frustranea: neutrum potest dici: ergo. Resp. neg. ma. & dico, quod obligent scientes, quibus non sunt impossibilia, non autem in actu secundo obligent ignaros; nec tamen propterea sunt frustranea, etsi non omnes omnino homines pro-

xime obligent; quia finem sufficientissimum habent, si obligent plures scientes. Hoc ipsum adversarii debent respondere de plurimis legibus positivis: consequenter non erit absurdum, idem dicere de quibusdam legibus naturalibus.

73. Ob. 5. DEUS facienti, quod est in se, non denegat gratiam: ergo, si homines diligenter orarent, vel facerent, quae DEUS ab ipsis requirit, nil juris naturalis ignorarent: ergo, si aliquid hujus ignorant, vincibiliter ignorant. Confir. S. August. l. 3. de lib. arb. c. 20. de DEO ait: Negligentibus autem, & peccata sua de infirmitate defendere volentibus, non ipsam ignorantiam, difficultatemque pro crimine objiceret, sed quia in eis potius permanere, quam studio quaerendi, atque discendi, & humilitate constendi, atque orandi, ad veritatem, ac facilitatem, pervenire voluerunt, iusto supplicio vindicaret. & c. 22. Quod ergo ignorat, quid sibi agendum sit, ex eo est, quod nondum accepit: sed hoc quoque accipiet, si hoc, quod accepit, bene usa fuerit: accepit autem, ut pie & diligenter quarat, si volet: ergo ex S. Augustino diligenter orantes, & quarentes, accipient scientiam, nec patientur ignorantiam.

74. Resp. Haec obiectio injuriam facit sanctissimis viris, Thomae, Bonaventurae, Scoto, ac innumeris aliis, quasi non pie orassent: vel necessariam ex parte sua diligentiam, & inquisitionem veritatis, omisissent; cum tamen plures eorum doctrinam suam magis orationis, quam studiorum assiduitate, adepti sint, & veritatis indagandae gratia, dies noctesque laborarint. In forma, neg. consequ. DEUS quidem facienti, quod est in se, nil negat necessarij ad salutem ipsius: at negat saepius alia, non necessaria, inter quae merito computanda venit scientia aliorum, juris quidem naturalis praepceptorum, sed hic, & nunc, proxime non obligantium, quibus proin etiam non observatis, adhuc patet recta in coelum via, sicut juxta adversarios eadem patet, non observatis quibusdam juris positivi praepceptis, inculpabiliter ignoratis.

Ad confirmationem eadem servit responsio. Ex objectis textibus S. Augustini rite quidem probatur, ignorantiam, ex qua peccatur, vincibilem esse oratione, aut fideli inquisitione: at non probatur, omnem ignorantiam esse vincibilem; cum DEUS orantibus quidem concedat notitiam illorum, sine quibus peccatum vitari non potest, aut ad quae hic, & nunc, proxime obligat; quia talis scientia ad salutem necessaria est: at non concedit DEUS, etiam orantibus, notitiam aliorum omnium, ad salutem non necessarium, ut jam dictum. Tandem adverto, quod S. Augustinus citatis textibus loquatur de negligentibus, quales non sunt plurimi, qui tamen multa, quae etiam ad jus naturale spectant, ignorant, ut jam ostensum, & experientia insuper quotidiana demonstrat.

QUESTIO II.

De Libero.

ARTICULUS I.

Quid, & quotuplex sit Libertas.

75. Libertas, ut videre est apud Magistrum Sententiarum l. 2. dist. 25.

12

quasi